

James Dean a Catalunya

La situació fiscal de la Generalitat de Catalunya és greu. Per complir amb les promeses espanyoles de disciplina fiscal davant la Unió Europea i els mercats internacionals i per aconseguir el permís de Madrid per emetre més deute, necessita rebaixar el seu dèficit públic de 7.200 a 2.600 milions d'euros en un any. És evident que l'anunci d'una reducció de 2.500 milions en la despesa pública, tot i que extraordinària en la seva magnitud, és insuficient. Per això, el govern de Catalunya ha decidit demanar a l'Estat el pagament de 1.450 milions d'euros en concepte de l'anomenat fons de competitivitat, creat pel Consell de Política Fiscal i Financera el juliol del 2009 a instàncies del govern del tripartit per afavorir les anomenades "regions dinàmiques" (i, per tant, per reduir el dèficit fiscal de Catalunya).

El problema d'aquesta darrera demanda, però, és que el ministeri d'Economia no sembla tenir cap obligació legal de satisfer-la. El text de l'acord de creació del fons va indicar explícitament que a partir del 2010 es determinaria "*anualmente [en] la cantidad que se prevea en la Ley de Presupuestos Generales del Estado*" (p. 24). I la realitat és que ni el grup parlamentari de CiU, dirigit pel sr. Duran i Lleida, ni el PSC van negociar la tardor del 2010 la inclusió d'una quantitat adequada per a aquell fons als pressupostos espanyols del 2011. Aquella omisió fou, per descomptat, un error letal atesa la situació actual de la Generalitat i, sobretot, si considerem que la primavera del 2010 els diputats catalanistes havien salvat el sr. Zapatero d'una mort parlamentària segura a canvi de no res i que, a la tardor, el PNB negocià el seu suport als pressupostos a canvi de millores fiscals per a una comunitat autònoma, Euskadi, amb un sistema fiscal tan generós que ha permès al País Basc passar

CARLES BOIX

PROFESSOR UNIVERSITAT PRINCETON

la crisi sense deute públic (i amb una taxa d'atur mínima).

El govern central té tres raons de pes per negar-se a rescatar la Generalitat amb una transferència de prop de 1.500 milions: eludir la crítica ferotge de l'oposició i d'altres comunitats autònomes pel tracte "favorable" cap a Catalunya, mantenir la seva credibilitat internacional a l'hora d'aplicar un programa econòmic de disciplina fiscal i evitar el reconeixement *de facto* del deute històric amb Catalunya. Tanmateix, com que retallar més els pressupostos de la Generalitat és impossible (i les manifestacions de la setmana passada davant de reduccions molt menors en són una bona prova), la negativa de la sra. Salgado deixa Catalunya incapaç de complir el programa fiscal imposat des del centre i, en definitiva, la col·loca molt a prop de l'abisme de la fallida fiscal. Ara bé, la insolvència de Catalunya amenaça directament l'estabilitat de l'Estat espanyol. Si Catalunya cau, Espanya perdrà tota credibilitat internacional i no trigarà gaire a convertir-se en un Portugal més.

Madrid té raons per negar-se a ajudar la Generalitat, però si Catalunya cau, Espanya no trigarà gaire a acabar com Portugal

Tot això ens retrotrau, naturalment, a la pel·lícula *Rebel sense causa*, on James Dean, un adolescent difícil acabat d'arribar en un institut de Los Angeles, repta Buzz, un dels perdonavides de l'escola, a una cursa de cotxes cap a un penya-segat. El primer que salti del cotxe sap que serà titllat de gallina i que perdrà els favors de Natalie Wood. La Generalitat, mancada de cap altra carta a la màniga, ja ha insistit, per activa i per passiva, que sense l'ajuda de l'Estat (més laxitud en el compliment del compromís de reducció de deute), el desastre és inevitable. L'opció preferida del govern socialista hauria estat no haver començat la cursa o, en altres paraules, una Generalitat que hagués maquillat els comptes (i que hagués posposat l'enfrontament actual per a després de les eleccions generals del 2012): una opció, però, que s'ha trobat amb la negativa del conseller d'Economia a fer trampes. El problema és que el cotxe de l'Estat ara mateix té tres conductors amb estratègies diferents: la ministra Salgado, decidida a insistir en la seva posició de força i continuar la seva marxa accelerada cap a l'espadat; el sr. Rubalcaba, amb crides subtils a negociar (i potser a cedir?) després del 22-M, i la ministra Pajín, que ha tirat pel dret amb una amenaça de la intervenció centralitzadora.

El que sorprèn és l'actitud del PSC i la seva incapacitat d'entendre el que passa. La situació financera actual hauria estat molt diferent si el tripartit hagués complert el pacte de reducció del dèficit per al 2010 (que imposava un límit de 4.800 milions d'euros). En tot cas, si realment volen evitar un catacrafiscal, els socialistes catalans han de fer dues coses: un front comú amb el govern de Catalunya i convèncer el PSOE que flexibilitzi la seva posició. Altrament, tots acabaran com en Buzz, que, amb la màniga enganxada a la porta i incapaç de saltar, s'estimbà a les aigües del Pacífic.